

г) когато не се нуждаят от него – в религиозен екстаз, мистиката, любовта. (Гласовете, възклицанията, междуметията, мърморенето, припевите, детското бърборене, галените имена, прозвищата – подобен заум има при писателите от всякакви направления).

5. Заумът събужда и дава свобода на творческата фантазия, без да я оскърбява с нищо конкретно. От смисъла словото се съкращава, гърчи се, вкаменява се, докато заумната реч е дива, пламенна, експлозивна (дивият рай, огнените езици, пламтящите въглени).

6. Заумът е най-краткото изкуство както по дължината на пътя от възприемането до възпроизвеждането, така и по своята форма, например: Кубоа (Хамсун), Хо-бо-ро и др.

7. Заумът е най-всеобщото изкуство, макар че произходът и първоначалният му характер могат да бъдат национални, например: Ура, Еваневое и др. Заумните творения могат да ни дадат един световен поетичен език, роден органично, а не изкуствено като есперантото.

1921 г.

Превод от руски: **Илонка Георгиева**
 Редактор на превода: **Таня Атанасова**

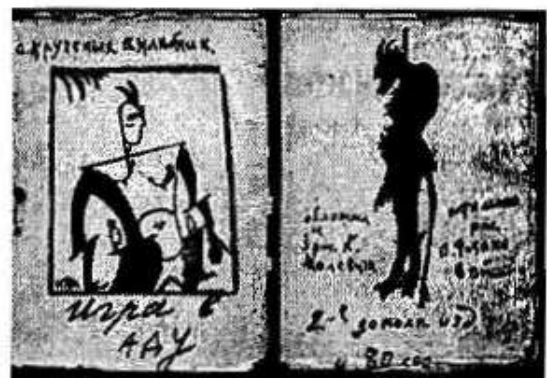
В. Хлебников,
Автопортрет,
 1909

ВЕЛИМИР (ВИКТОР) ВЛАДИМИРОВИЧ ХЛЕБНИКОВ (1885–1922) е поет, прозаик, теоретик и изследовател на изкуството, един от най-ярките представители на руския футуризм. От 1908 г. влиза в кръга на столичните поети в Санкт Петербург, посещава знаменитата “кула от слонова кост” на Вячеслав Иванов, където се събират художници, поети, философи, музиканти, но близостта му със символистите и акмеистите, основана на общия им интерес към философията, митологията, историята и особено към славянския фолклор, е краткотрайна. През същата година публикува първото си

произведение – стихотворението в проза “Изкушението на грешника” (“Искушение грешника”) в списание “Весна” (бълг. “Пролет”), чийто главен редактор е Василий Каменски, с когото стават близки съратници и приятели. Каменски го запознава с младите художници Давид и Николай Бурлюк, с А. Кручоних, Е. Гуро, М. Матишин и В. Маяковски, образували групата на първите руски футуристи, наречени от Хлебников “бъдници” (будетляне). През 1910 – 1914 г. поетът публикува поемата “Жеравът” (“Журавль”), стихотворението “Мария Вечора” (“Мария Вечора”), пиесата “Маркиза

Дезес" ("Маркиза Дезес"), станали веднага изключително популярни; в Херсон излиза първата му брошура с математико-лингвистични опити "Учителят и ученикът" ("Учитель и ученик"). Продължава напрегнато да работи над своята утопична теория за съществуването на някакви универсални числови закони на времето, които да могат чрез математически уравнения да опишат и предскажат винаги трагичната историческа участ на Русия. Миналото, настоящето и бъдещето в неговата утопична система са представени само като фрагменти от единното непрекъснато време, което е еластично и се повтаря циклично в своето кръгово развитие. През 1912 г. Хлебниковите стихове заемат почти половината от новия сборник на футуристите "Шамар за обществения вкус" ("Пощечина общественному вкусу") – включени са например поемата "И и Е" ("И и Э"), експерименталните "Скакалец" ("Кузнечик") и "Бобеоби се пеха устните" ("Бобэоби пелись губы") и пр. През 1916 г. заедно с Н. Асеев публикува декларацията "Тръбата на марсианците" ("Труба Марсиан"), в която е формулирано делението на хората на "изобретатели" и "вещомани". През 1920 г. живее в Харков, където твори активно: поемите "Войната в мишеловка" ("Война в мышеловке"), "Ладомир" ("Ладомир"), "Три сестри" ("Три сестры") и пр.; тук с участието на С. Есенин и А. Мариенхоф бива избран и за "Председател на Земното кълбо". През 1921 г. се връща в Москва тежкоболен, а гладът и разрухата ускоряват неговата кончина.

Стихотворението, което предлагаме, е преведено също така от Божидар Божилев и публикувано в сп. "Факел", 1986, № 3, с. 69.

Илонка Георгиева

Виктор Хлебников

ЗАКЛЯТИЕ СМЕХОМ

О, рассмейтесь, смехачи!

О, засмейтесь, смехачи!

Что смеются смехами, что смеянствуют смеяльно,

О, засмейтесь усмеяльно!

О, рассмешищ надсмеяльных – смех усмейных смехачей!

О, иссмейся рассмеяльно, смех надсмейных смеячей!

Смейево, Смейево,

Усмей, осмей, смешики, смешики,

Смеюнчики, смеюнчики.

О, рассмейтесь, смехачи!

О, засмейтесь, смехачи!

Студия импрессионистов, 1910, кн. 1, Санкт-Петербург

Виктор Хлебников

ЗАКЛИНАНИЕ СЪС СМЯХ

О, разсмейте се смехачи!

О, засмейте се смехачи!

Смеещи се с смехове, смеянстващи смеялно,

О, засмей се усмеялно!

О, на разсмешищата насмеялни – смях на надсмейни смеячи!

О, изсмей се разсмеялно, смях на надсмеени смеячи

Смейево, смейево!

Усмей, осмей, смешици, смешици

Смехчета, смехчета,

О, разсмейте се смехачи!

О, засмейте се смехачи!

Превод от руски: **Илонка Георгиева**
Редактор на превода: **Таня Атанасова**

